

Pentti Perttuli (13.3.1916 - 23.5.2017)

Pentti Olavi Perttuli oli maanviljelysneuvos ja talvisodan ja jatkosodan veteraani. Pentti Perttuli syntyi 13. maaliskuuta 1916 Hausjärvellä agrologi Veli Perttulin perheeseen. Pentti omaksui kodissaan isänmaallisen hengen. Oppikoulunsa hän kävi Porvoon yhteislyseossa, mutta hän muutti vanhempiensa mukana ylioppilaskirjoitusten jälkeen Helsinkiin. Hän liittyi suojeluskuntaan jo koululaisena Porvoossa. Käytyään armeijan Lappeenrannassa Hämeen Ratsurykmentissä hän liittyi Helsingin upseerisuojeluskuntaan. Maanpuolustustyön lisäksi Perttuli jatkoi opintojaan Helsingin yliopistossa ja valmistui sekä maatalous- ja metsätieteiden kandidaatiksi että agronomiksi vuonna 1943. Maatalous- ja metsätieteiden maisteri hänestä tuli 1961.

TALVI- JA JATKOSOTA

Perttuli osallistui reservin upseerina talvi- ja jatkosotaan. Talvisodassa Perttuli taisteli viivytystaisteluissa Karjalan kannaksella ja mottitaisteluissa Laatokan pohjoispuolella. Jatkosodassa hän palveli eversti, myöhemmin kenraalimajuri Erkki Raappanan johtamassa 14. divisioonassa, joka keskitettiin sodan alussa Lieksan – Kuhmon alueelle. Repolan valtaus heinäkuussa 1941 oli Rukajärven tielle johtavan hyökkäyksen ensimmäisiä tärkeitä tapahtumia. Rukajärven tie oli Repolan kylän pohjoisen kautta kulkenut päätie, joka oli keskeinen reitti itään. Kahden kuukauden taistelujen loputtua Rukajärvi vallattiin 11. syyskuuta. Perttuli suoritti jatkosodan alussa kiuruveteläisten miestensä kanssa tiedusteluretken polkupyörillä Lieksajärven ympäri. Retki alkoi 8.7. ja päättyi 11.7. ja sen tuloksena Perttulin johtamat kaksi joukkuetta olivat ottaneet haltuun suuren ja tärkeän erämaakaistan, minkä tiedon turvin saattoi divisioona jatkaa matkaansa.

Tiedusteluosasto Perttulin toinen joukkue Repola-Virta –tiellä heti seikkailurikkaalta matkalta palattuaan 12.7.1941 klo 12.45

Partion päällikkö luutn Pentti Perttuli (1./Kev.Os 2) on pysähtynyt tarkastelemaan ensimmäistä tavoitettaan lahden takana olevaa nientä, jossa on nähty ryssiä äskettäin, 26.7.1941

Perttulin johtajan taitoja arvostettiin myöhemminkin jatkosodassa. Hänet määrättiin johtamaan kärkipartiota tammikuussa 1942 majuri Arnold Majewskin johtamalla partioretkellä vihollisen selustaan Muurmannin radalle. Partioretken vahvuus oli n. 1900 miestä ja 268 hevosta. Perttulin johtama kärkipartio yöpyi kovassa pakkasessa taivasalla ilman lämmintä ruokaa ja hiihti reilun viikon aikana noin 300 kilometriä.

Perttulin kirjalliset kyvyt pantiin merkille jo sota-aikana, ja hän oli Rajajääkäripataljoona 6:n edustaja divisioonan yhteisiä asioita käsittelevissä tilaisuuksissa. Hänet nimitettiin Rukajärven rintaman merkkitoimikunnan jäseneksi Rukajärven valtakuksen vuosipäivänä 11. syyskuuta 1942. Perttuli toimi komppanian varapäällikkönä ja päällikkönä kotiuttamiseensa saakka. Hänet ylennettiin reservissä majuriksi vuonna 1966. Perttuli kirjoitti myöhemmin ammattiinsa liittyviä teoksia ja muita julkaisuja sekä laajoja artikkeleita eri aikakauslehtiin. *Kansa taisteli* -lehdessä vuonna 1980 julkaistu neliosainen kirjoitussarja *Elämää Rukajärven kenttävartiossa* oli näistä laajin.

PENTTI PERTTULIN TAISTELUKERTOMUS ”VERINEN TULIMARSSI”

Puutoisten Sissiprikaati oli taistellut suomalaisten selustassa kuukauden ja menettänyt kaatuneina kaksi kolmannesta vahvuudestaan. Nyt sen tähteet pyrkivät takaisin omiensa luo. Epätoivoisten sissien taistelu ylitti raivossaan kaiken ennen koetun. Maaselän Ryhmän ja I4.Divisioonan saumasta heinäkuun puolivälissä 1942 suomalaisten selustaan tunkeutunut puna-armeijan sissiprikaati oli kuukautta myöhemmin paluumatkalla. Sen vahvuus oli enää kolmannes alkuperäisestä eli 200-250 soturia. Se oli kuitenkin edelleen erittäin vaarallinen - epätoivoiset, väsyneet ja nälkiintyneet partisaanit taistelivat fanaattisesti.

Maaselän Ryhmän komentaja kenraaliluutnantti Taavetti Laatikainen oli 26.7. antanut käskyn: "On estettävä yhdenkään vihollispartion tai miehen pääsy takaisin omalle puolelle. Tätä varten on valvottava, ettei vihollinen missään kohdin ylitä Paateneen – Kuusiniemen - Ontajärven tietä." Taistelujen jatkuessa elokuun alkupuoliskolla muodostui vähitellen käsitys, että sissiprikaatin tähteet pyrkisivät läpi Voijärven – Laasarinjärven - Jolmajärven kannaksen kautta. Tähän ryhdyttiin muodostamaan vahvaa linjaa, joka sulkisi sissien pakotien. Linja saatiin valmiiksi 15.8. mennessä. Pääosan joukoista muodosti majuri Pyökkimiehen I2.Prikaatin II Pataljoona, jonka täydennykseksi alueelle siirrettiin muita käsillä olevia yksiköitä.

RAJAJÄÄKÄRIKOMPPANIA JÄLLEEN TULEEN

Eräs vahvennukseksi lähetetyistä yksiköistä oli I4.Divisioonan **Rajajääkäripataljoona 6:n komppania**, jonka päällikkönä toimin. Sattui niin, että juuri tämän yksikön osalle tuli 15.8. iltayön tunteina ottaa vastaan sissiprikaatin raivoisa läpimurto rynnäkkö - todellinen hurja tulimarssi. Komppaniaani kuului kolme joukkuetta, joiden johtajina toimivat vänrikki Rafael Sourander, myöhemmin Sora, vänrikki Mauri Rönty ja kersantti Einari Korhonen. Vahvennuksena oli konekivääripuolijoukkue johtajanaan ylikersantti Risto Somiska. Joukkueiden johto oli nuorissa mutta hyvissä käsissä. Sourander oli rohkea sotilas ja divisioonan kärkipään urheilijoita, Rönty oli harkitseva ja rauhallinen. Korhonen ja Somiska olivat pataljoonan etevimpiä ja urhoollisimpia reservin aliupseerijohtajia. Molemmat saivat vielä saman vuoden aikana väepelin arvon. Meidät heitettiin autoilla toiminta-alueelle ja ilmoittaudivin majuri Pyökkimiehelle pisteessä 161.7, joka on maantien varressa Jolmajärven länsipuolella Kuusiniemen lossilta noin 15 kilometriä etelään. Majuri Pyökkimies antoi käskyn: - Siirrytte maantieltä lounaaseen noin kahden ja puolen kilometrin päässä olevalle Valkialammen - Vitsajärven kannakselle ja otatte siellä yhteyden luutnantti Viljo Vierimaan, joka on komppaniallaan miehittänyt kannaksen rintamasuunta länteen. Yksikkö on I2.Prikaatin II Pataljoonan 7. Komppania. Asetutte reserviksi Vierimaan taakse, valmistaudutte vastahyökkäyksiin ja tiedustelette vastaisku-urat Vierimaan komppanian aseisiin. Konekivääripuolijoukkueen konekiväärit sijoitatte heti Vierimaan aseisiin puolustuksen vahvistukseksi.

LAUANTAI-ILTA HÄMÄRTYY ERÄMAASSA

Kello oli 21.30. Olimme tuntia aikaisemmin saapuneet maaston kautta kannakselle. Olin tavannut luutnantti Vierimaan ja suorittanut osaksi hänen kanssaan neuvotellen saamani käskyn mukaiset valmistelevat tehtävät. Komppaniaani joukkueet sekä niiden teltat olin sijoittanut Vierimaan komppanian aseman takana nousevalle harvahkoa mäntymetsää kasvavalle kukkulalle noin 150 metriä asemista. Tähän olin myöskin sijoittanut komppaniaani komentopaikan. Telttojen etäisyys toisistaan oli 50-70 metriä. Olin yhdessä Vierimaan kanssa tutustunut puolustuslinjaan, jonka hän oli sijoittanut venäläisten edellisenä kesänä suomalaisten etenemistä vastaan kaivamaan poikki kannaksen ulottuvaan taisteluhautaan. Kannaksen leveys oli vajaa kaksi kilometriä. Linjan miehitys oli varsin harva, miehet olivat taistelupareina 20-30 metrin päässä toisistaan. Elokuinen ilta oli hämärtymässä pimeydeksi. Oudon hiljainen erämaa lepäsi siinä edessämme ulottuen yli 100 kilo metrisenä yhtenäisenä asumattomana salona aina Suomen puolelle Pielisjärven rajakylään saakka. Jostakin tuli mieleeni että on lauantai-ilta, vaikka samalla ajattelin, ettei viikonpäivällä ole sodassa mitään merkitystä.

EDESSÄ JOSSAKIN LYMYSI TAITAVA JA KOVA VIHOLLINEN

Vihollisesta meille ei ollut annettu täsmällisen tarkkaa ajankohtaista tietoa. Tiesimme kuitenkin, että se lymysi jossakin edessämme erämaan kätöksessä ja että se oli taitava, kova ja häikäilemättömästi toimiva. Tiesimme myöskin, että vuorokausia kestänyt nälkä oli ajamassa sitä epätoivoiseen tilanteeseen ja että sen arvioitiin nyt pyrkivän takaisin omalle puolelleen jostakin näiden metsäisten, soita, harjanteita ja niiden välissä olevia järviä ja pieniä lampia käsittävien kannasten läpi. Nämä seikat olin selvittänyt komppanialleni antamassani käskyssä. Komppanian olin määrännyt välittömään taisteluvälittömyyteen. Jalkineitakaan ei saanut riisua. Aseet oli pidettävä joka hetki käden ulottuvilla.

KONEPISTOOLISARJA HÄLYTTÄÄ

Kaikki valmistelut oli nyt tehty. Etulinjassa olevat miehet tuijottivat eteensä pimeydessä. Konekiväärien ampujan apulaiset taittelivat varovasti aseman edessä oksia ja näreitä pyrkien raivaamaan ampuma-alaa. Komppaniani komentopaikalla teltojensa luona odottelivat rajajääkärit täydessä valmiudessa. Yhtäkkiä leikkasi kuulakkaan hiljaisuuden parin kilometrin päästä edestämme kuuluva lyhyt konepistoolisarja. Mitään muuta ei kuulunut. Laukausten ääni häipyi. Hiljaisuus jatkui.

Yön pimeyteen jäi leijumaan arvoitus: mitä laukaussarja merkitsi? Oliko siellä omat vai vihollinen? Vahingonlaukauskko? Miksi ei ammuttu enempää? Koko miehityksen valppaus terästyi äärimmilleen. Sormet siirtyivät liipasimille. Äänettöminä odotettiin ja tuijotettiin pimeyteen sekä etulinjassa että sen takana komppaniani teltojen luona.

TUHANSIEN SUULIEKKIEN TULISEINÄ RYNTÄÄ PÄÄLLE PIMEYDESTÄ

Joku taisteluhaudan eturintaan nojaavista miehistä oli kuulevinaan edestään outoa hiljaista hiipivää liikettä. Mitä se on? Joku metsäneläin? Hiipivä vihollinen? Seuraavana sekuntina tuli vastaus. Kaikki muuttui hetkessä. Miesten edessä 20-30 metriä taisteluhaudasta rävähti yhtäkkiä tuhansien laukausten rätinä. Laukausten suuliekeistä syntyi pimeydessä tiheänä välähtelevä 30-40 metriä leveä tuliseinä, jo ka lamauttavana pauhuna alkoi nopeasti vyöryä kohti. Vihollinen oli päässyt hiipimään pimeässä aivan etulinjan eteen ja ryntäsi nyt tulimyrskynä raivoisasti päälle. Näin kerrotaan tästä hetkestä Suomi taisteli -teoksessa: "Yllätys on järkyttävä ja täydellinen. Viholliselle ei voida mitään. Muutaman hätäisen laukauksen jälkeen kyyristyvät etulinjan harvat puolustajat paikalleen taisteluhaudan pohjaan. Se on heidän ainoa mahdollisuutensa. Rätinä menee päältä yli. Sadat askeleet tömähtelevät taisteluhaudan partaalla. Vihollinen loikkii tiheänä kiilana yli haudan ja jatkaa rynnistystään eteenpäin ylös nousevaa rinnettä kohti komppaniani komento paikkaa. Viholliset liikkuvat pystyssä tummina varjoina koko ajan tulittaen aseet vyötärön korkeudella."

KYLMÄVERISET KONEKIVÄÄRIMIEHET

Alikersantti Somiskan toinen konekivääri, jonka asema on vihollisen ryntäyskaistasta 40-50 metrin päässä sivussa, ryhtyi ensimmäisenä vastatoimiin. Konekiväärin ampuja korpraali Martti Hyvönen ja ampujan apulainen korpraali Viljo Ollikainen olivat panneet merkille edestä aikaisemmin kuuluneen salaperäisen konepistoolisarjan ja olleet siitä lähtien täydessä valmiudessa konekiväärinsä äärellä, Hyvösellä kädet kiväärin kahvoissa ja Ollikaisella vyö käsissään, toiset vyölaatikot valmiina vierellään.

Välittömästi konekiväärin lähellä olivat myös ylikersantti Somiska, alikersantti Sulo Kurkinen ja tähystäjänä toiminut jääk Veikko Piironen. Vihollisen hyökkäyksen alkaessa pysyivät miehet ohi rynnistävästä rätisevästä tulivyörystä huolimatta kylmäverisesti paikoillaan. Hyvönen avasi välittömästi tulen ja Ollikainen syötti vyötä. Kolme vyötä ehtivät rohkeat miehet tyhjentää tummina varjoina ohi ryntääviin vihollisjoukkoihin. Läpimurtoa ei konekiväärin tuli pystynyt estämään, mutta vihollisia kaatuu useita läheltä ammutussa suihkussa.

JOUKKUEITTEN VASTAISKU

Vihollisen tuliryynnäköön kuulimme komppanian komentopaikalla yhtäkkiä alkaneena taistelun pauhuna, jonka ääni täytti koko metsän. Annoin välittömästi käskyn vänrikki Souranderille ja kersantti Korhoselle heidän siirtymisestään eteen alas rinnettä etulinjan vahvistukseksi aikaisemmin tiedusteltuihin osiin taisteluhautaa.

Mitään tietoa etulinjan nopeasta murtumisesta ei komentopaikalla tässä vaiheessa ollut. Joukkueenjohtajat tempasivat konepistoolit käsiinsä ja lähtivät kumpikin juosten joukkueensa kärjessä rohkeasti pimeyteen kohti alhaalla riehuvan taistelun rätinää. Miehet seurasivat heitä välittömästi. Minkäänlaista epäröintiä ei esiintynyt. Vänrikki Sourander pääsi omassa vastaiskusuunnassaan esteettä perille taisteluhautaan. Vihollinen ei esiintynyt tässä kohdin puolustuslinjaa, vaikka sitä ylhäältä ei voinut todeta.

LÄHITAISTELU PIMEÄSSÄ

Kersantti Korhonen, joka joukkueensa kärjessä kiirehti kohti etulinjan sitä osaa, jossa rätinä kuului kiivaimpana, törmäsi puolivälissä rinnettä tummaan varjoon, joka oli nousemassa rinnettä ylös. Kului hetki ennenkuin kersantille selvisi, ettei hänen eteensä pysähtynyt hahmo ollut etulinjasta taakse vetäytyvä oma mies vaan vihollinen. Sitten hän toimi salamannopeasti, survaisi konepistoolin perällä vastustajaansa ja tempaisi tältä aseensa. Joukkueen kärki oli nyt ehtinyt kersantin tasolle. Maahan lyödyn vihollisissin takana ja sivuilla liikkuu jo muiden vihollisten varjoja. Ja näin jatkuu Korhosen joukkuetta koskeva kuvaus Suomi taisteli -teoksessa: "Kohta on kiivas tulitaistelu käynnissä muutamien metrien etäisyydeltä. Vihollinen tulee päälle silmittömästi. Kuuluu karjumista ja naisten kirkunaa. Joukkueen miehet kyyristelevät matalina puuntyvien takana. Viholliset liikkuvat tummina varjoina pystyssä mistään piittaamatta juosten eteenpäin, siirtyen puulta puulle. Joukkue väistyy vasemmalle. Parin kolmen minuutin kuluessa lähitaistelu on käyty. Vihollinen on rynnännyt joukkueen ohi ja osittain sen lävitse jatkaen matkaansa rinnettä ylös ja häviten pimeään. Haavoittuneiden voihkinaa kuuluu rinteestä."

TAISTELU SIIRTYY KOMENTOPAIKALLE

Ylhäällä komppaniani komentopaikalla lähellä teltojamme kuuntelin Souranderin ja Korhosen joukkueiden lähdettyä etulinjasta kuuluvaa kiivasta taistelun ääntä. Komentopaikalla oli komppanian komentoryhmä, lääkintäryhmä ja kaksi viestimiestä. Olin hetkeä aikaisemmin lähettänyt vänrikki Rönnyyn hakemaan joukkuettaan heidän teltaltaan, joka oli vajaan 100 metrin päässä. Tarkoitukseni oli sijoittaa tämä joukkue aseisiin komentopaikan tasolla olevalle töyräälle toiseksi puolustuslinjaksi siltä varalta, että vihollinen pääsisi läpi etulinjasta sen vahvistamisesta huolimatta. Telttamme olivat tämän töyrään suojassa sen takana. Äkkiä ilmestyy pimeydestä töyräälle puiden väliin tumma varjo - kuin äänetön aave. - Kuka siellä?!

Karjaisuuni ei tule vastausta. Varjo painautuu puunrunkoa vasten, seisoo aivan liikkumatta. - Kuka siellä on? Oletko omia? Yritän uudelleen. Ei vastausta. Sitten varjo liikahtaa ja alkaa kohottaa käsissään pitkää tummaa esinettä. Kivääriä! Ammun sarjan konepistoolillani, joka oli koko ajan valmiina käsissäni. Samalla hetkellä tajuan: vihollinen on päässyt läpi! Mielessä kiertää vielä ilkeä aavistus: olisiko puun juurelle luhistunut varjo sittenkin ollut oma etulinjasta irtautunut taistelun kaameudessa sekaisin mennyt oma mies. .. ? Vihollinen oli joka tapauksessa rynnännyt lävitse. Rynnistyksen kärki oli saavuttanut komentopaikkani.

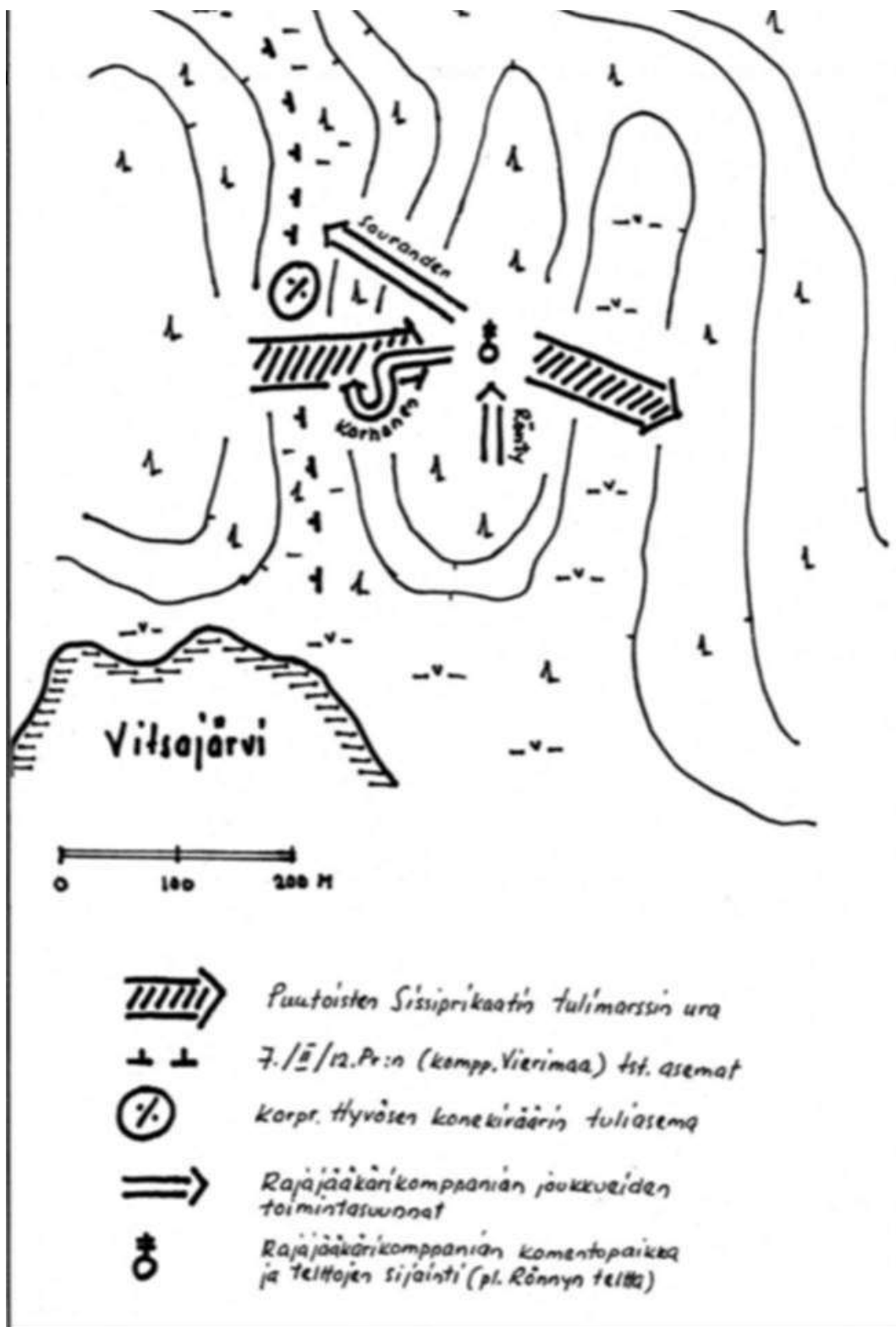
Tilanne oli yllättävä. Ajatus toimi kuitenkin aivan kirrkaasti, terästetysti – niin kuin on tavallista todellisen vaaran paikassa sodassa: Nyt oli tehtävä se mitä voidaan. Karjaisin paikalla olleet miehet töyräälle aseisiin. - Kun Rönty nyt tulisi nopeasti! takoi ajatus päässä. Edessä olevien puiden takaa vilkkui useita suuliekkejä. Ne lähestyivät nopeasti - niitä oli kymmeniä! Luodit rapisivat ja pamahtelivat puissa. Osa miehistä ei kestänyt painetta ja vetäytyi taakse. Lopulta törmällä oli lisäksi vain komentoryhmän johtaja kersantti Urho Tolonen. Saimme kahden konepistoolin tulella jatkuvasti lyhyitä sarjoja ampuen suuliekkien lähestymisen pariksi minuutiksi pysähtymään. Sitten vihollisten varjot alkoivat ryhminä juosta vasemmalta ohi. Ne pääsivät vinosti taaksemme teltoillemme. Pimeässä alkoi sieltä kuulua hurjaa huutoa. Vihollississit olivat saaneet käsiinsä reppujamme, kaatoivat teltojamme ja kiljuivat innoissaan mielettömästi. Yhtäkään komppaniani miestä ei kuitenkaan ollut teltoissa. Kaikki olivat taistelussa. Nyt kiskoi Tolonen minua vyöstä ja huusi taistelun melussa: - Patruunat loppuu! Vanjat on jo täällä oikealla!

VIHOLLISSIEN SEASSA

Viimeinen lipas oli tyhjentyneessä - molemmilta. Aloimme ryömiä takaperin töyräältä, vetäydyimme puunrunkojen suojassa takana olevan suon reunaan ja sieltä samanaikaisesti vihollissisien jonojen välissä suon yli. Eivät huomanneet meitä pimeässä ja taistelun jälkikiikkossaan vieraiksi miehiksi. Suon takaisessa metsässä pääsimme irti tästä seurasta. Vihollississit jatkoivat nyt matkaansa suolla ja sen takana pienissä ryhmissä ja kahdessa jonossa - äänettöminä varjoina kuin aaveet. Lyhyen hengähdystauon jälkeen jäljitimme niitä kilometrin matkan ampuen yksittäisinä laukauksina viimeiset patruunamme merkiksi takana tien varressa oleville muille joukoille sissien kulkusuunnasta.

Tässä hurjassa näytelmässä on kerrottava vielä Rönnyin joukkueen osuus. Vänrikki Matti Rönty oli nuori joukkueenjohtaja. Miehet pitivät hänestä hänen hiljaisen rauhallisuutensa ja rehdin, oikeudenmukaisen esiintymisensä vuoksi. Saatuaan taistelun alkaessa minulta käskyn hakea joukkueensa komentopaikalle hän kiiruhti teltalleen, joka oli vajaan 100 metrin päässä, kokosi joukkueensa ja alkoi tulla jonossa itse kärjessä kulkien komentopaikkaa kohti. Taistelun kiivas rätinä täytti koko metsän, suuliekkien tiheätä välähtelyä näkyi etuviistoon vasemmalla. Rönty ei voinut ajatella, että vihollinen olisi jo komentopaikalla saakka, josta hän joitakin minuutteja aikaisemmin oli lähtenyt. Miehet eivät siksi osanneet olla riittävän varuillaan. He törmäsivät teltojen lähellä vihollississeihin. Törmäystulituksessa kaatuivat vänrikki Matti Rönty Lapinlahdelta, kersantti Eino Huotari Kuhmosta, korpraali Viljo Seppälä Pälkäneeltä ja jääkäri Erkki Rautio Nurmekselta. Lisäksi haavoittui kuhmolainen korpraali Viljo Kilponen vaikeasti. Hän kuoli seuraavana päivänä Paateneen kenttäsairaalassa.

"VERINEN TULIMARSSI" - KARTTALUONNOS

LÄPIMURRON HINTA OLI KOVA

Vihollisen tuliryynnäkö alkoi noin kello 22 ja kesti neljänneksen. Aamun valjetessa selvisi vähitellen taistelun kulku kokonaisuudessaan. Sissiprikaatin koko 150 metrin pituinen tulimarssiura alkaen etulinjasta ja jatkuen metsäistä rinteä pitkin aina komppanian komentopaikalle oli vihollisen ruumiilla merkitty. Vihollinen oli kärsinyt menetyksiä taistelun kaikissa vaiheissa: Hyvösen konekiväärin tulessa, lähitaistelussa Korhosen joukkueen kanssa, kahden konepistoolin tulessa komentopaikalla ja törmäyksessä Rönny joukkueen kanssa. Kaatuneita oli kaikkiaan 58, joista 4 oli naisia.

Rinteessä löytyi lisäksi yksi haavoissaan voihtava nainen ja yksi haavoittunut mies, jotka antautuivat vangiksi. Myöhemmin löytyi vielä haavoihinsa sortuneita sissejä kuolleina pakouransa varresta taistelumaaston ja takanamme olleen maantien väliseltä osuudelta. Paljonko heitä kuoli tässä taistelussa saamiinsa haavoihin vielä myöhemmin sissien pakoretkien loppuvaiheissa ei saatane koskaan selville.

Komppaniani ei omalta osaltaan pystynyt täyttämään alussa mainittua kenraaliluutnantti Laatikaisen käskyä. Vihollisen läpimurtoa ei pystytty estämään. Vihollinen joutui menestyksestään kuitenkin maksamaan kovan hinnan, kaatuneina ja haavoihinsa menehtyneinä lähes kolmanneksen silloisesta vahvuudestaan.

Käydyn taistelun hurjaa luonnetta kuvaa se, että jotkut vihollisen kaatuneista olivat palaneet. Näiden sissien vaatteet olivat syttyneet tuleen aivan läheltä ammutun laukauksen suuliekistä. Muutamat olivat kuolleet raskaan kranaatin räjähdysten ilmanpaineesta. Tämä ainoa kranaatti ammuttiin aivan taistelun alussa ja osui muutaman kymmenen metriä suomalaisten asemien taakse kohtaan, jonne vihollisrynnistyksen kärki juuri oli ehtinyt. Räjähdysten mahtava ääni tehosti osaltaan taistelun kaameata yöllistä tunnelmaa.

MONENLAISTA TIETOA

Puutoisten Sissiprikaatin retkestä on kirjoitettu paljon sekä Suomessa että myös Neuvostoliitossa. Petroskoin Suomalainen teatteri esitti vuosikaudet asiasta kertovaa näytelmää nimeltään Korpi ei tunne armoa. Kuten aina eivät eri osapuolten kertomukset nytkään sovi kaikilta kohdin yksiin. Venäläiset puhuvat jopa "osittaisesta menestyksestä", suomalaiset liioittelivat aluksi takaa-ajon tuloksia. Harmikseni olen todennut, että myös I2.Prikaatin II Pataljoonan sotapäiväkirjassa on tässä kerrotusta taistelusta täysin virheelliset tiedot. Teksti on kokonaisuudessaan kuviteltua ja osoittaa, ettei sen laatija ole ollut lainkaan selvillä taistelun todellisesta kulusta. Ilmeisesti mainitun sotapäiväkirjan perusteella on myös kirjailija Pentti H. Tikkanenkin joutunut hakoteille kirjassaan Sissiprikaatin tuho. Hän tarinoi "teltoissaan nukkuvasta rajajääkärikomppaniasta, joka yllätettiin täydellisesti ja kärsi parinkymmenen miehen tappiot". Todellisuudessaan menetimme vain viisi miestä.

Venäläinen kirjailija Dmitri Gusarov kertoo kirjassaan Laupeuden tuolla puolen, suomennettu nimellä Korpi ei tunne armoa, että rajajääkärikomppania yllätettiin huolettomana ja varmistamattomana täydelleen ja tuhottiin lähes viimeistä miestä myöten. Totuus oli toinen. Taistelun kävi lähes yksin rajajääkärikomppania. Tukena ollut kranaatinheitinkin ampui vain yhden ainoan laukauksen, vaikka sotapäiväkirja väittää niitä olleen 38! Kerrottu taistelu oli ilmeisesti rajuimpia sissiprikaatin kanssa 32 vuorokauden aikana käydyistä. Komppaniani teki siinä kaiken minkä voi.

Asevelikokouksissa olen voinut miehilleni korostaa, että tämän taistelun osalta voimme kantaa hyvää omaatuntoa ja pitää päämme pystyssä. Komppaniani ja sen urhoollisten miesten kunnian vuoksi olen halunnut ottaa tämän taistelun vaiheet vielä kerran esille.

Pentti Perttuli

(Kirjoitus on julkaistu *Kansa taisteli* -lehdessä 1986)